

Samenwerken aan internationalisering in Borderless network

‘Er ligt voor *groen onderwijs* een wereld *open*’

Het ministerie van Economische Zaken heeft initiatief genomen om internationalisering in groen onderwijs slimmer te organiseren.

In gezamenlijkheid, met topsectoren. Michel Berkelmans, waarnemend directeur Agrokennis, schetst de achtergrond van het Borderless Network.

“Nederland is heel erg op het buitenland gericht. Dat geldt in zijn algemeenheid, maar voor het bedrijfsleven in het bijzonder. Er zijn internationaal grote maatschappelijke vraagstukken zoals voedselzekerheid waar we ons voor inzetten. Pas nog, op de klimaatconferentie, toen we vanuit Nederland met een plan kwamen voor een wereldwijde alliantie rond klimaatlimme landbouw, een mooi voorbeeld. Het is niet voor niets dat we zeggen: *Global challenges, Dutch solutions.*”

We zitten op de kamer van Michel Berkelmans, waarnemend directeur van de directie Agrokennis. Hij zit nu ongeveer anderhalf jaar op deze directie, gericht op kennis en onderwijs voor de agrarische sector. Hiervoor heeft hij op het ministerie bijna 25 jaar gewerkt in allerlei functies bij diverse dienstonderdelen. Als waarnemend directeur geeft Berkelmans samen met zijn collega's richting aan keuzes in het groen onderwijs en biedt hij beleidsmatige ondersteuning waar dat kan. Onder meer op het gebied van internationaler groen onderwijs. “Ik had het met een collega over dit interview en

Michel Berkelmans: “In groen mbo zijn mooie voorbeelden van internationale activiteiten, maar als geheel heeft groen onderwijs nog wel een stap te zetten”

die kwam met een mooie uitspraak van Henry Ford. *Coming together is the beginning, staying together is progress and working together is success.* We doorlopen die fases ook op dit terrein. Met het *Borderless Network* – de benaming voor het tripartiete overleg met onderwijs en de topsectoren op het gebied van internationalisering – zitten we nu ergens in fase 2.”

Borderless network

“Het initiatief voor het *Borderless Network* kwam nadat we vanuit EZ met onderwijsinstellingen hadden verkend waar we iets konden doen op het gebied van internationalisering. Er ontstond enthousiasme over de ideeën en toen hebben we de bestuurders van onderwijsinstellingen en de topsectoren erbij betrokken. Er zijn drie discussiebijeenkomsten geweest en eind vorig jaar is besloten om verder te gaan op de weg van deze samenwerking. Op 6 november is er een bijeenkomst, met vertegenwoordigers van bedrijfsleven (topsectoren), kennisinstellingen en overheid (EZ, OCW en ook Buitenlandse Zaken) over hoe we het gaan doen. Daar focussen we op de volgende fase, die van *working together*.”

“Er ligt een wereld open voor groen onderwijs”, zegt Berkelmans. “In meer dan één betekenis, maar dat moeten we dan wel goed organiseren. Dat vraagt wat van de instellingen: namelijk dat ze internationalisering een serieuze plaats geven in de strategie van de instelling, dat ze niet alleen horizontaal samenwerken (aoc’s en hbo onderling), maar ook verticaal (mbo met hoger onderwijs) en dat de samenwerking verder geprofessionaliseerd wordt. In gezamenlijke clusters, die op hun beurt weer de verbinding vinden met het bedrijfsleven.”

“Ik heb een heel positief beeld van hoe dit leeft in groen onderwijs, de samenwerking aan internationalisering. Het gaat er nu om dat je met een gezamenlijke agenda van de onderwijsinstellingen komt die aansluit op de topsectoren en dat je dat samen vormgeeft. De topsectoren zijn sterk richtinggevend voor die agenda.” Niet voor niets natuurlijk, want die sectoren – tuinbouw en uitgangsmaterialen en agri & food – zijn juist topsectoren vanwege hun internationale betekenis. “Samenvattend kun je zeggen: sectoraal clusteren, regionaal inbedden en internationaal aansluiten. Daar zijn mooie voorbeelden van zoals de Dairy Campus, het Poultry Expertise Centre en de Greenport Horti Campus. Daar ontwikkelen we

BORDERLESS NETWORK

De gedachte van het *Borderless Network* is dat een sterker internationaal georiënteerd groen onderwijs de Nederlandse internationale kennispositie kan versterken. Die kennispositie en de wijze waarop de samenwerking tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid is georganiseerd in Nederland vormen succesfactoren voor topsectoren agri & food en tuinbouw & uitgangsmaterialen. De verschillende onderwijsniveaus (van vmbo tot wo) hebben hierin verschillende rollen. Het *Borderless Network* wil de afstemming en de samenwerking slimmer organiseren. Dat wil zeggen dat je nadenkt over wat (wat moet er gebeuren) en hoe (hoe pak je het aan en wie voert wat uit). Nadat Michel Berkelmans vanuit het ministerie van EZ eind vorig jaar partijen bijeen had gebracht en vervolgens onderwijsinstellingen en topsectoren zich hadden uitgesproken voor de opzet van het netwerk, is er in juni een kerngroep gevormd. Voorzitter daarvan is Joep Houterman, Aeres Groep. Op 6 november is er een werkconferentie waarin wordt gedacht en gesproken over wat en hoe.

vanuit de regio iets wat internationaal toonaangevend is. Ook de Food Valley en Brainport Eindhoven zijn voorbeelden van hoe je aansluitend bij de regionale kracht iets bouwt met internationale betekenis.”

Kracht van het complex

“Het vraagt van instellingen dat ze energie, geld en kwaliteiten bij elkaar brengen”, vervolgt Berkelmans. Er gebeurt al veel op het gebied van internationalisering, maar wil het een breed effect hebben – zo is de gedachte – en wil je als groen onderwijs mensen afleveren die een internationale houding hebben, passend bij de arbeidsmarkt in de topsectoren, of wil je je bijvoorbeeld goed kunnen

Dat zijn voorbeelden van hoe je aansluitend bij de regionale kracht iets bouwt met internationale betekenis'

manifesteren en presenteren op de internationale markt, dan is het zaak om gezamenlijk over doelen en aanpak te besluiten. "Instellingen moeten constant blijven doorontwikkelen", zegt hij. Ze moeten bijvoorbeeld ook geregeld nieuwe partners zoeken of een nieuwe focus.

Er is verschil in groen onderwijs, erkent Berkelmans. "Wageningen UR is een internationale universiteit, bekend over de hele wereld. Bij de hogescholen is internationalisering ook goed ontwikkeld, hoewel er onderling verschillen zijn.

In het groene mbo zijn mooie voorbeelden van internationale activiteiten. Er zijn bijvoorbeeld allianties van aoc's met buitenlandse partners, inspirerend, maar als geheel heeft het groen onderwijs nog wel een stap te zetten."

"Om de kracht van het complex te versterken, is het goed als mbo aansluiting weet te houden bij wat we met internationalisering willen doen. Of, met andere woorden, voor de positionering van het groene onderwijs is het belangrijk als je ook daar de internationale oriëntatie goed vormgeeft.

Mbo hoort erbij, want praktijkgerichte kennis, de toepassing ervan, zijn zowel binnen als buiten Nederland hard nodig."

Doorontwikkelen

Berkelmans herkent het beeld dat groen onderwijs meer en meer uit het schoolgebouw komt. "Het is mooi om te zien hoe onderzoek, onderwijs en ondernemen in het agrocomplex met elkaar verbonden zijn. Een kas waar onderzoek wordt gedaan en onderwijs wordt gegeven, scholen waar ondernemers rondlopen, naast leerlingen en docenten. Dat is inspirerend voor alle partijen. We moeten die ontwikkeling versterken, ook over de grenzen. Dat is ook precies waar het *Borderless Network* zich op richt."

"Als je voorop loopt, dan passen de regels en normen niet altijd. Waar je eerst kijkt naar mogelijkheden en kansen, loop je op een gegeven moment mogelijk aan tegen grenzen van de bestaande wet- en regelgeving. Als daardoor belemmeringen ontstaan voor de kant die we uit willen, moeten we dat gezamenlijk zien op te lossen." ■